

T.C
DEVLET BAKANİ VE
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

7/15861

Sayı : B.02.0.001/ 675
Konu: Soru Önergesi

SÜRELİDİR

15 Ekim 2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : 05.10.2010 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/15861-25642/53055 sayılı yazınız.

Giresun Milletvekili Sn. Murat ÖZKAN'ın Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği 7/15861 sayılı yazılı soru önergesine verilen cevap ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Cemil ÇİÇEK
Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

Ek-1 adet soru önergesi cevabı

DAĞITIM:

Gereği :

TBMM Başkanlığına

Bilgi :

Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğüne

Soru Önergesine Cevaplar

CEVAP - 1:

Olası bir depremden önce hazırlık çalışmaları illerde Vali başkanlığında kurulan İl Afet ve Yardım Komitelerince yapılmaktadır. İl afet hazırlık planları ve bu planlar gereğince oluşturulan 9 hizmet grubunun teşkili ve bu hizmet gruplarının yapacakları çalışmalar 7269 sayılı yasa hükümlerine göre çıkarılan ve 88/12777 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren " Afetlere İlişkin Acil Yardım Teşkilatı ve Planlama Esaslarına Dair Yönetmelik" içinde ayrıntılı bir şekilde tanımlanmaktadır. Ayrıca 5393 sayılı Belediyeler Kanunu, 5302 sayılı İl Özel İdareleri Kanunu ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyeleri Kanunu ile Belediyelere, Büyükşehir Belediyelerine ve İl Özel İdarelerine olası afetlere (depreme) karşı hazırlık kapsamında planlama görevi verilmiştir. Ülke düzeyinde olayların meydana gelmesinden önce hazırlık ve zarar azaltma, olay sırasında yapılacak müdahale ve olay sonrasında gerçekleştirilecek iyileştirme çalışmalarını yürüten kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonun sağlanması, bu konularda uygulanacak politikaların üretilmesi ve uygulanması 5902 sayılı Yasa ile kurulmuş bulunan Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı tarafından yürütülür.

CEVAP -2:

1999 depremlerinden sonra 26.11.1999 tarihinde çıkarılan 4481 sayılı kanun ile takip eden yıllarda yasalaşan diğer mevzuat ile tahakkuk eden ek vergilerle 1999-2006 arasında toplanan kaynaklar 2008 yılı fiyatlarıyla 119.953.515 TL'dir. Bunlardan 2004 yılına kadar toplanan yaklaşık 20 Milyar TL nin 9.2 milyarı deprem sonrası iyileştirme çalışmaları için kullanılmıştır. 2004 Yılından itibaren bu kapsamda toplanan vergiler genel bütçe içinde değerlendirilmektedir. Yatırımlar için harcanan 9.2 milyar TL'nin %30,7 si konut sektörüne, %29,8'u eğitim sektörüne, %17,8'i içme suyu-kanalizasyon, %9, 6sı sağlık %12,1'i diğer sektörlerdeki deprem sonrası iyileştirme harcamalarına tahsis edilmiştir.

CEVAP - 3:

Bu kaynağın tahsisinde öncelik afetzedelerin konut ihtiyacı ile altyapı çalışmalarına verilmiş bununla birlikte okullar ve sağlık sektörü yatırımları önemle ele alınmıştır. Hasarlı konuların onarılması ve güçlendirilmesi için ayrılan kaynaklar yıllara sari olarak kullanılmıştır.

CEVAP - 4:

1999 depreminde hafif ve orta hasar gören hastanelerin tamamı onarılmıştır. Şu ana kadar 173 blok ve 490.391 m² kapalı alan güçlendirilmiştir. İstanbul Valiliği tarafından yürütülen İSMEP projesi kapsamında il dahilinde tüm hastanelerin deprem dayanım tahkikleri yapılmış olup güçlendirme gerekenlerle ilgili çalışmalar devam etmektedir.

CEVAP - 5:

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nca, ülke genelindeki mevcut konut yapı envanteri hakkında çalışmalar yapılmıştır. Bu kapsamda, ülke genelindeki tüm kamu binalarının toplam inşaat alanları (m²) belirlenmiş olup güçlendirme fizibiliteleri yapılmıştır. Güçlendirilmesi

‘yapılacak yapılar için gerekli olan maliyetler çıkarılmış ve güçlendirme işlemlerine öncelikler dikkate alınarak başlanmıştır. Ayrıca yerel yönetimler ile ilgili kamu kurumları, çeşitli projeler ile deprem riski yüksek görülen yapılarını güçlendirmektedirler. Örneğin İSMEP Projesi kapsamında, İstanbul’ da ki 340 adet kamu binası güçlendirilmiş, 121 adet binada ise güçlendirme çalışmaları devam etmektedir. Yine aynı proje kapsamında 42 adet kamu binası yıkılarak yeniden yapılmış, 30 tanesinin de yapım çalışmaları devam etmektedir.

CEVAP – 6:

Ülkemizdeki mevcut yapı stokunun önemli bir bölümünün depreme dayanıklı olmadığını son depremler açıkça göstermiştir. Ancak, yapılarımızın ne kadarının dayanıksız olduğu, ne kadarının da öncelikli olarak yüksek deprem riski taşıdığı tam olarak bilinmemektedir. Bunun için de öncelikli olarak yapı envanterinin çıkarılması ve riskli yapıların belirlenmesi gerekmektedir. Bu amaçla ilk adım olarak, 1998 tarihli Deprem Yönetmeliği “Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkında Yönetmelik” revize edilmiş “Mevcut Binaların Değerlendirilmesi ve Güçlendirilmesi” bölümü eklencerek 6 Mart 2007 tarihinde “Deprem Bölgelerinde Yapılacak Binalar Hakkında Yönetmelik” yürürlüğe girmiştir. Bu yönetmelik, yeni yapılacak binaların depreme dayanıklı tasarımının yanı sıra mevcut binaların değerlendirilmesi ve güçlendirilmesi ile ilgili hesap esaslarını içermektedir. Böylelikle, yapıların deprem dayanımlarını belirleme çalışmalarına bir standart getirilmiş ve mühendislere yol gösterici bir doküman mevzuatlara girmiş olmaktadır. Ancak, mevcut bina stokunun çok olması nedeni ile binaların tümünün Deprem Yönetmeliği’nde yer alan kurallara göre deprem güvenliklerinin belirlenmesi, maliyet ve zaman açısından kısa sürede tamamlanması mümkün değildir. Bu sorunu aşmak için, deprem riski yüksek binaları yönetmelik hükümleri dikkate alınarak daha az zaman ve emek harcayarak belirleyebilecek teknik bir hızlı değerlendirme formu için Başkanlığımız çalışmalarını tamamlamak üzere olup bu form 2011 yılında tüm Türkiye’ de uygulanmaya başlanacaktır. Buna benzer uygulamalar dünyada da yapılmıştır. Ülkemizde de Denizli, Eskişehir, Bursa, Hatay, Zeytinburnu, Bakırköy, Fatih, Küçükçekmece gibi belediyelerde hızlı değerlendirme yöntemleri ile riskli binaların belirlenmesi çalışmaları yapılmış, deprem riski yüksek öncelikli binalar belirlenmiştir. Belirlenen riski yüksek binaların konumları, sayısı, dağılımı, sosyo-ekonomik durumları dikkate alınarak güçlendirme ve/veya kentsel dönüşüm uygulanarak can ve mal kayıpları önlenmesi planlanmaktadır. Başkanlıkça yürütülen çalışma ile ülke genelinde standart bir hızlı değerlendirme formu geliştirmiş olunacak ve bu form yerel yönetimler tarafından ülke genelinde tüm bina stokunda uygulanarak riskli binalar belirlenebilecektir. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı’na da, ülke genelindeki mevcut konut yapı envanteri hakkında çalışmalar yapılmıştır. Bu kapsamda, ülke genelindeki tüm kamu binalarının toplam inşaat alanları (m²) belirlenmiş olup güçlendirme fizibilite çalışmaları yapılmıştır. Güçlendirilmesi yapılacak kamu binaları için gerekli olan maliyetler çıkarılmış ve güçlendirme işlemlerine başlanmıştır.

CEVAP – 7:

Cevap 6’ da belirtildiği üzere, mevcut yapılarımızın azımsanmayacak kadar bir bölümü depremlere karşı yeterli dayanıma sahip değildir. Özellikle 1999 Marmara Depreminden sonra oluşan bilinçle, kamu ve özel kuruluşlarla özel mülkiyet sahipleri sorumlulukları altındaki yapılarının dayanımları hakkında tespit çalışmalarına girmişler, dayanımı yetersiz olanlar güçlendirme yoluna gitmişlerdir. Ancak, özellikle özel yapı sahipleri bu konuda ne yapacakları konusunda bilgi sahibi olmadıklarından yapıların dayanımları hakkında yeterli veri mevcut değildir. Bu amaçla Başkanlığımız, bütün Türkiye’de uygulanmak üzere, hızlı

tarama ile risk gruplandırması işlemleri için gerekli olan form çalışmalarını tamamlamak üzeredir. Böylelikle, yapı stokumuzun durumu hakkında kurumlar ve şahıslar olarak bilgi edineceğimiz gibi, planlama, strateji ve iyileştirme konularında daha verimli noktalara ulaşmamız mümkün olabilecektir. Belediye ve mücavir alan sınırları içerisindeki binaların proje ve imalatlarının yönetmelik koşullarına uygun yapılmasının denetim ve sorumluluğu ilgili belediyelere ait olduğundan bu tür uygulamalar ilgili belediyeler eliyle yürütülmektedir.

CEVAP - 8:

Binalarını depreme dayanıklı hale getirmek isteyen özel mülk sahipleri için uygun kredi olanakları kamu eliyle sağlanamamaktadır. Bununla birlikte bazı bankalarca özel mülk sahiplerine, yapılarını yenileyebilmeleri için kredi olanakları (küçük ölçekte) sağlamaktadırlar.

CEVAP - 9:

Kaçak yapıların tespiti çalışmaları illerde Belediyelerce ve başta Bayındırlık ve İskan Bakanlığı olmak üzere ilgili diğer Bakanlıklarca yapılmakta ve sorumluları hakkında gerekli yasal işler hızla tamamlanmaktadır. Yeni düzenlemeler sonrasında Belediye Başkanları bu yapılar hakkında yasal işlem yapmakla bizzat sorumlu kılınmışlardır.

CEVAP - 10:

Olası bir deprem sonrasında yaralıları ulaşılması ve vatandaşların barınması konusunda, illerde Vali (veya görevlendireceği Vali Yardımcısının) başkanlığında kurulmuş İl Afet ve Acil Yardım Komitesi altında teşkil edilmiş bulunan "Kurtarma ve Yıkıntıları Kaldırma Grubu" ve "İlk Yardım ve sağlık Hizmetleri Grubu" ile Ön Hasar Tespit ve Geçici Hizmet Grubu" sorumludurlar. Çalışma Gruplarının hazırladıkları planlar yıllık olarak yenilenmekte ayrıca ilgili personelin eğitimi yapılan tatbikatlarla sağlanmaktadır. İllerde görev yapmakta olan Sivil savunma Birlikleri ile Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulmuş olan UMKE (Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi) elemanlar ülke içinde olduğu gibi ülke dışında da meydana gelecek büyük afetlere müdahil olabilmektedirler. Bu alanda son yıllarda önemli bir gelişme de Sivil Toplum Kuruluşlarını afet sonrasında yapılacak birçok çalışmada kamu ile birlikte çalışma yapmalarıdır.

Sağlık Bakanlığı'na, ambulans uçak ve helikopterleri ile Ulusal Medikal Kurtarma Ekipleri (UMKE) ve yakın illerden ambulansların afet bölgesine intikalinin yanında, yaralıların sağlık merkezlerine ulaştırılması, ilkyardım ve sağlık faaliyetlerini yürütülecektir.

Ayrıca, yeterli sayıda seyyar hastanenin oluşturulması amacıyla; Sağlık Bakanlığı ve Sağlık İl Müdürlükleri bünyesinde bulunan çadır hastaneler, şişme çadır hastaneler, tam donanımlı cerrahi ve poliklinik hizmeti verebilecek kapasitede mobil ve dorse hastaneler de afet bölgesinde sağlık hizmeti ile psikolojik destek ve rehabilitasyon hizmeti verebilecektir.

Kızılay Genel Başkanlığı'na Lojistik destek merkezlerinin kurulması ve geçici barınma imkanı sağlamak amacıyla, çadırkent alanı olarak kullanılmak üzere önceden belirlenen noktalarda çadır kent/kentler kurulacaktır.

Bununla beraber Kızılay'ın Bölge Lojistik ve Afet Yönetim Merkezi depolarında bulunan çadır, obakent ve mevzana evleri kullanılarak barınma imkanı sağlanacak olup, çadırkentlere ilave olarak, 1998 Deprem Yönetmeliğine uygun olarak inşa edilen ve güçlendirmesi yapılan okullar, kamuya ait spor salonları, kamu kuruluşlarının misafirhaneleri, öğretmen evi, sosyal

tesisler, yurt, kamplar vb. gibi tesisler ve önceden tespit çalışmaları yapılan kapalı alanlar ile turizm işletme belgesine sahip otellerde geçici barınma imkanı sağlanabilecektir.

CEVAP – 11:

Deprem öncesinde, deprem sırasında ve deprem sonrasında vatandaşlarımızın neler yapması gerektiği konusunda gerek kamu kuruluşları gerekse Sivil toplum kuruluşları tarafından çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından müfredat içinde yapılan düzenlemeler ile öğrencilerin bilinçlendirilmesi yanında, KIZILAY, Üniversiteler, Belediyelerce sürdürülen birçok eğitim ve farkındalık yaratma çalışmaları bulunmaktadır. Eğitim standartlarının belirlenmesi ve eğitim yapan kuruluşların akredite edilmesi konusunda Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı tarafından bir çalışma yapılmaktadır. Öğrencilerin ve yetişkinlerin eğitimi (bilinçlenmesi) konusunda yüz yüze çalışmaların dışında kitap, broşür, afiş, CD gibi araçların daha yaygınlaştırılması konusunda iç ve dış kaynakların (Avrupa Konseyi-AFEM, Dünya Bankası, Japon Uluslararası İşbirliği Ajansı) kullanımı ile çeşitli projeler yürütülmektedir.